

РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОГО ПРАЦЕЗДАТНОГО УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ

СЕМІНАР - ТРЕНІНГ

Мета: шляхом створення творчого колективного учительського проекту з'ясувати, яким має бути класний керівник у сучасній школі; надати допомогу педагогам з питання формування творчого працездатного учнівського колективу; визначити елементи педагогічної майстерності сучасного педагога; ознайомити учителів з вимогами до класного керівника та основними критеріями оцінювання роботи педагога.

Завдання:

- активізувати знання вчителів із проблеми формування творчого працездатного учнівського колективу;
- виробити практичні стратегії партнерської взаємодії класного керівника й учнівського колективу.

Очікувані результати:

Під час семінару-тренінгу учителі зможуть:

- узяти участь у створенні учительського проекту «Сучасний класний керівник» та колективній творчій справі «Орієнтири сучасного класного керівника»;
- проаналізувати елементи майстерності педагога;
- визначити головні риси сучасного класного керівника;
- усвідомити роль особистості класного керівника у формуванні творчого працездатного учнівського колективу.

Обладнання: інформаційний матеріал (додатки), скотч, ножиці, кольорові стікери, фломастери, плакати, комп'ютер, мікрофон

Структура семінарського заняття

№	Зміст діяльності	Час	Ресурсне забезпечення
1	Відкриття заняття: привітання учасників, презентація теми, мети. Ознайомлення із регламентом роботи	2 хв.	Плакат з назвою, гаслом тренінгу
2	Вправа на активізацію «Овації»	2 хв.	
3	Визначення очікувань учасників. Вправа «Золота рибка» Визначення групових правил роботи. Вправа «Правила»	3 хв. 3хв	Плакат із малюнком золотої риби, стікери Картки «Правила групової роботи», аркуші паперу
4	Запитання для обговорення – «Твій класний керівник, класовод: позитивне й негативне з погляду теперішнього».	5 хв.	
5	Інформаційне повідомлення «Елементи педагогічної майстерності»	5 хв.	Плакат «Елементи педагогічної майстерності»
6	Учительський проект «Сучасний класний керівник»	8 хв.	Плакати «Вчительський проект», «Учнівський проект», фломастери
7	Інформаційне повідомлення «Основні вимоги до класного керівника та критерії оцінювання роботи педагога»	3 хв.	Плакат «Основні критерії оцінювання роботи педагога», пам'ятки
8.	Руханка «Хатинка»	2хв.	
9.	КТС «Орієнтири сучасного класного керівника»	5 хв.	Колективний колаж, картки з текстом
10.	Інтерактивна вправа «Мікрофон»	3 хв.	Пам'ятки «10 учительських заповідей»
11.	Підсумок семінару-тренінгу. Вправа на завершення «Емоційний ланцюжок»	3 хв.	

Хід семінару-тренінгу

1. Відкриття семінарського заняття (2 хв.)

- Сьогодні ми з вами зібрались на семінарі, що проводиться у формі тренінгу. Тренінг – це дуже цікавий процес. Він допомагає пізнавати себе й навколишній світ, змінювати своє «Я» через спілкування, перебуваючи в неформальних і довірливих умовах. Одночасно з отриманням нової інформації на тренінгу можна обговорити незрозумілі моменти, задавати питання, формувати навички поведінки, тобто накопичувати власний досвід, чим ми і будемо з вами сьогодні займатися.

- Тема нашого тренінгу: «Роль особистості класного керівника у формуванні творчого працездатного учнівського колективу». Гаслом нашої роботи будуть слова: «Почни з себе!». Тільки навчившись працювати творчо, ми зможемо цього навчити дітей.

- Шляхом створення учительського проекту та колективної творчої справи ми з'ясуємо, яким має бути класний керівник у сучасній школі; визначимо елементи педагогічної майстерності сучасного класного керівника; ознайомимось з основними вимогами до класного керівника та критеріями оцінювання роботи педагога. Орієнтовний час роботи семінару – 45 хвилин.

2. Вправа на активізацію «Овації» (2 хв.)

Мета: сприяти створенню атмосфери доброзичливості та довіри для конструктивної роботи.

Хід вправи: учасники сідають у коло. Тренер пропонує підвестися тим, у кого, наприклад, гарний настрій. Якщо такі учасники є, то вони встають, а інші «нагороджують» їх оваціями. Після оплесків ті, хто встав, сідають на свої місця, а тренер продовжує: «Прошу встати тих, хто...»:

- любить гратися з дітьми;
- любить розповідати повчальні історії;
- любить дітей;
- має неперевершену посмішку;
- уміє танцювати;
- уміє співати;
- має цікаве хобі.

3. Визначення очікувань учасників. Вправа «Золота рибка» (6 хв.)

Мета: визначити очікування та сподівання вчителів від роботи на семінарському занятті.

- **Хід вправи:** тренер нагадує, що в казках золота рибка завжди виконує бажання, і пропонує кожному учасникові написати свої бажання на час семінару на стікері (не більше трьох), озвучити їх та прикріпити стікери з написами в луски на малюнку

4. Визначення групових правил роботи. Вправа «Правила» (3 хв.)

Мета: прийняття правил для комфортної та продуктивної роботи учасників семінару.

Хід вправи: Тренер пропонує кожному вчителеві ознайомитися з поданими правилами роботи, а також додати свої власні. Тренер зачитує загальний перелік правил.

Правила семінару-тренінгу:

- бути толерантними;
- мати позитивний настрій на роботу;
- бути активним;
- бути доброзичливим стосовно себе та інших;
- говорити від свого імені;
- говорити по черзі;
- дотримуватися регламенту;
- добровільно брати участь в обговореннях;
- кожна думка має право на існування;
- вимкнути мобільні телефони.

Запитання для обговорення – «Твій класний керівник: позитивне й негативне з погляду теперішнього».

Учасники по черзі згадують своїх класних керівників, називають, що було в них позитивним і негативним із позиції погляду сучасника в минуле.

Підсумок. Як показує досвід, позитив, який був притаманний вашим класним керівникам, перенесений у роботі на ваші класні колективи, а від негативу ви

постаралися позбутися. Саме такий підхід є оптимальним і необхідним в організації класного колективу.

Завдання. Дайте відповідь на запитання

«Чому я є класним керівником?»

Підсумок. Ви є за своїм характером лідерами, ви маєте бажання організувати, згуртувати, вести за собою сьогоденних школярів, тому не випадковою є пропозиція – дати вам класне керівництво.

5. Інформаційне повідомлення «Елементи педагогічної майстерності педагога як організатора учнівського колективу» (5 хв.)

- Тисячі професій народжуються і вмирають. Але й досі живуть найдавніші з них: хлібороб, будівельник, лікар, учитель. Змінюються умови, форми й засоби навчання, та незмінним залишається головне призначення вчителя – навчити людину бути Людиною.

Стати справжнім вчителем, духовним наставником своїх вихованців, чудовим класним керівником, дуже нелегко. Діяльність учителя як організатора учнівського колективу багатогранна, коло обов'язків дуже широке, прикрощів і невдач набагато більше, ніж радощів і перемог. Але водночас – це радість спілкування, це бажання бути потрібним кожному своєму учневі й досягнення маленьких чи великих перемог у навчанні та вихованні. Кожен намагається відшукати свої шляхи вирішення, здавалося б, одних і тих же завдань. І чим вища майстерність вчителя, тим результативнішим є процес навчання і виховання: менше конфліктів, більше доброти і взаєморозуміння у відносинах між педагогом та його учнями.

Педагогічна майстерність вчителя – це цілеспрямований педагогічний вплив на учня, який здійснює щохвилини, щогодини кожен учитель своєю особистістю, манерою поведінки, знаннями, спілкуванням. Майстерність можна розглядати як найвищий рівень педагогічної діяльності, як вияв творчої активності.

Елементами педагогічної майстерності є:

1. Широка підготовленість, яка допомагає визначити педагогічну стратегію.
2. Знання дитячої психології, основ колективізму.
3. Знання технології педагогічного впливу на особистість.
4. Організаторські вміння та навички.
5. Комунікативні здібності.

6. Емоційна стабільність – здатність володіти собою, зберігати контроль, незалежно від тих причин, що провокують емоційний зрив.
7. Гуманістична спрямованість, тобто вияв здатності бачити велике в малих справах.
8. Висока духовна культура класного керівника як людини та громадянина.

- А зараз спробуйте уявити, скільки треба докласти зусиль, щоб цікаво та змістовно організувати урок, позакласну чи виховну справу. І якщо учитель не володіє цими навичками, то урок або виховна справа пройде, але в ньому не буде ні продуктивності, ні доцільності, навряд чи він торкнеться глибини дитячих сердець.

6. Учительський проект «Сучасний класний керівник»

Метод «Ланцюжок» (8 хв.)

Мета: з'ясувати, яким має бути класний керівник у сучасній школі. Тренер пропонує учасникам узяти участь у проекті «Сучасний класний керівник».

- Посилаючись на особистий досвід, з'ясуємо наше бачення ролі особистості класного керівника у формуванні творчого працездатного учнівського колективу. Спробуємо створити вчительський проект «Сучасний класний керівник».

Працюватимемо у 3 групах. Учасники першої групи записують одну з найважливіших, на їхню думку, рис сучасного класного керівника й передають аркуш другій групі. Ті вказують свою, але відмінну від записаної і т.д. Після чотирьох кіл робота завершується.

Сучасний класний керівник (вчительський проект-зразок)

1. Любить дітей;
2. Доброзичливий;
3. Володіє елементами педагогічної майстерності та інноваційними технологіями;
4. Володіє комунікативною культурою(спілкування);
5. Має організаторські здібності та вміння впливати на мікроклімат;
6. Толерантний;
7. Справедливий;

8. Вимогливий;
9. Ерудований;
10. Самокритичний;
11. Поважає думку інших;
12. Справжній друг і радник;
13. Порядний у всіх відношеннях.

- А тепер порівняймо наш проект з учнівським (складений учнями 10 і 11 класів).

Класний керівник! (учнівський проект)

1. Добрий.
2. Справедливий.
3. Має почуття гумору
4. Любить дітей
5. Відповідальний.
6. Організатор корисних і цікавих справ
7. Порядний. Шановна людина, яка поважає інших
8. Життєрадісний. Справжній друг і радник
9. Володіє елементами педагогічної майстерності
10. Вимогливий

Висновок. Легко переконатися, що учні передусім цінують моральні, гуманні риси педагога. Професійну майстерність і вимогливість учителя вони поставили у кінці рейтингу.

Об'єднавши ці два проекти, маємо шкільний проект «Яким має бути класний керівник у сучасній школі».

7. Інформаційне повідомлення «Основні вимоги до класного керівника та критерії оцінювання роботи педагога» (3 хв.).

А зараз я пропоную повторити з Вами **основні вимоги до класного керівника та основні критерії оцінювання роботи педагога:**

І наступним кроком стане впровадження їх у практику. Але як же це зробити? Гадаю, кожен із вас вирішуватиме сам. *(кожен їх отримує).*

Отже, основними вимогами до особистості класного керівника є:

- Суспільно-гуманістична спрямованість;
- педагогічна майстерність;
- ерудиція і культурний кругозір;
- моральний авторитет;
- педагогічний такт;
- любов і повага до дітей;
- педагогічний оптимізм;
- організаторські вміння;
- творчий підхід;
- безперервне підвищення кваліфікації.

Основні критерії оцінювання роботи педагога:

1. **Доцільність** (за спрямованістю).
2. **Продуктивність** (за результатами): підвищення рівня навченості та вихованості учнів, їхній моральний, інтелектуальний, естетичний і культурний розвиток.
3. **Творчість** (за змістом діяльності). Учитель, ідучи до дітей, щоразу стикається з багатьма ситуаціями, які він повинен з гідністю розв'язати. Без майстерності, без творчості тут не обійтись.
4. **Діалогічність** (характер стосунків з учнями) – вміння бачити початок конфлікту й запобігати йому.

У сучасних умовах нам необхідно не лише по-новому вчити, а й по-новому вчитися, бути в постійному творчому пошуку. Тому головним критерієм майстерності є творчість – це здатність дивуватися чи пізнавати, вміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях. І тут постає питання: чим відрізняється будь-яка робота від роботи творчої?

Творчість відрізняється оригінальністю, неповторністю, унікальністю.

Це:

- ефективне використання вже створеного досвіду в нових умовах;
- гнучкість під час виконання запланованого в несподіваних ситуаціях;
- імпровізація, вміння фантазувати, розвивати ідею, бачити перспективу й реалізувати її.
- модернізація відомого;

Педагогічна техніка поруч із знаннями, здібностями, професіоналізмом є одним із компонентів педагогічної майстерності. Передових учителів, тобто тих, хто досягає високих результатів, називають майстрами. Стати майстром чи ні – залежить лише від зусилля тих, хто хоче, хто вчиться, самовдосконалюється. Для цього треба усвідомити орієнтири та шляхи досягнення мети.

8. Руханка «Хатинка» (двоє учасників утворюють хатинку з рук, а третій «господар» прогулюється і шукає місце у вільній хатинці.(під музику) (**2хв.**)

9. Колективна творча справа «Орієнтири сучасного класного керівника» (5 хв.)

Мета: визначити орієнтири у роботі сучасного учителя та класного керівника на шляху до досягнення мети.

Тренер пропонує учасникам взяти участь у колективній творчій справі по визначенню орієнтирів у роботі сучасного учителя та класного керівника.

- Кожна з 3 груп отримує інформаційний деформований матеріал для створення 4 орієнтирів. Протягом 3 хвилин ви повинні поєднати частини цілого, прикріпити їх на колективному колажі (12 сонячних промінцях) та озвучити.

1. Створення комфортних / психолого-педагогічних умов / для розвитку особистості учня.

2. Надання учневі / можливості працювати / «в зоні свого найближчого розвитку».

3. Використання інформаційних технологій / та інноваційних методик / проведення уроку, виховного заходу.

4. Урахування індивідуальних / особливостей учнів / та окремих груп.

5. *Робота вчителя / з формування особистої відповідальності учня / за результат навчання, виховання.*
6. *Спільна робота /класного керівника, учнів, батьків / з формування мотивації / до творчої праці.*
7. *Використання рекомендацій психолога / щодо розвитку творчих здібностей / конкретної дитини.*
8. *Проведення / нестандартних уроків, виховних заходів.*
9. *Позаурочна та позакласна робота: / предметні тижні, / конкурси, олімпіади, екскурсії, походи і т.д.*
10. *Ефективне використання / вже створеного досвіду / в нових умовах.*
11. *Гнучкість під час / виконання запланованого / в несподіваних ситуаціях.*
12. *Імпровізація, вміння фантазувати, / розвивати ідею, / бачити перспективу / й реалізувати її.*

- Це ми визначились зі стратегією, тепер перейдемо до практичних кроків.

10. Інтерактивна вправа «Мікрофон» (2 хв.)

Мета: повторити заповіді класного керівника, спонукати до їх виконання.

- Сядьте, будь ласка, всі в коло.
- Інтерактивною вправою «Мікрофон» повторимо 10 заповідей класного керівника.

1. *Люби, поважай, цілуй кожную дитину.*
2. *Самовдосконалюйся, будь особистістю.*
3. *Умій слухати дітей, будь терплячим.*
4. *Не навчай того, з чим необізнаний.*
5. *Кажи дитині не тільки те, чим ти незадоволений, а й те, що тебе у ній радує.*
6. *Не сприймай дитину як власність.*
7. *Допомагай батькам виростити дитину для життя серед людей.*
8. *Дорожи довір'ям дитини.*

9. Створюй доброзичливий колектив батьків та учнів.

10. Будь веселим, жартами підтримуй та заохочуй позитивне.

11. Підсумки семінару-тренінгу. Вправа на завершення «Емоційний ланцюжок» (3 хв.)

Мета: систематизувати інформацію, отриману на семінарі, закріпити позитивні результати тренінгу.

Тренер пропонує учасникам осмислити спільну роботу та прокоментувати, чи збулися їхні очікування, визначені на початку семінару.

- Покладіть ліву руку на плече сусіда і по черзі один за одним подякуйте сусідові ліворуч за хорошу роботу, позитивні емоції, висловіть побажання.

Висновок. На сьогоднішньому тренінгу ви краще усвідомили роль класного керівника у формуванні творчого працездатного учнівського колективу, визначились з головними вимогами до сучасного класного керівника та орієнтирами у повсякденній педагогічній практиці. Бажаю вам самоствердитися на обраному шляху. Не потрібно ніколи зупинятися на досягнутому. Бо кожен фініш - це по суті старт. (Л.Костенко)